

NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA TỔ CHỨC LẬP QUY VIỆT NAM ĐÁP ỨNG XU THẾ HỘI NHẬP KẾ TOÁN QUỐC TẾ

Trần Quốc Thịnh

Trường Đại học Ngân hàng thành phố Hồ Chí Minh

TÓM TẮT

Việt Nam đang thiết lập các hành lang pháp lý chung nhất theo thông lệ các nước nhằm hoàn thiện và nâng cao chất lượng thông tin báo cáo tài chính để phù hợp với thông lệ các quốc gia trên thế giới. Để đạt được thành quả đó phải kể đến vai trò của tổ chức lập quy trong việc ban hành các chính sách liên quan đến kế toán. Trong bài viết, tác giả phân tích, đánh giá những vấn đề liên quan vai trò của tổ chức lập quy quốc tế để đúc kết một số kinh nghiệm tiêu biểu cho Việt Nam, đồng thời đánh giá thực trạng tổ chức lập quy của Việt Nam để nhìn nhận đúng bản chất vấn đề để từ đó đề xuất một số giải pháp thiết thực cho Việt Nam để góp phần hoàn thiện tổ chức lập quy phù hợp với thông lệ quốc tế đáp ứng xu thế hội nhập kinh tế với các quốc gia trong khu vực và quốc tế.

Từ khóa: *tổ chức lập quy, kế toán Việt Nam, thông tin kế toán.*

1. Tổ chức lập quy chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế

Tổ chức lập quy của hệ thống chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế bao gồm: Tổ chức tài trợ chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS Foundation); Hội đồng chuẩn mực kế toán quốc tế (IASB); Hội đồng tư vấn chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS Advisory Council); Ủy ban hướng dẫn chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS Interpretations Committee) (IFRS, 2015).

Tổ chức tài trợ chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS Foundation)

IASC Foundation được thành lập năm 2000. IASC Foundation là tiền thân của IFRS Foundation được chính thức đổi tên từ ngày 31/03/2010 với mục tiêu hoạt động cụ thể là phát triển hệ thống chuẩn mực báo cáo tài chính (BCTC) chất lượng cao có thể hiểu được, mang tính tuân thủ và được chấp nhận toàn cầu trên cơ sở nguyên tắc rõ ràng vì lợi ích cộng đồng. Chuẩn mực toàn cầu với yêu cầu chất lượng cao, minh bạch,

thông tin có thể so sánh trên BCTC cũng như những BCTC khác để giúp các nhà đầu tư và những người tham gia trên các thị trường vốn khác nhau trên thế giới và những người sử dụng khác để ra các quyết định kinh tế; đẩy mạnh việc sử dụng và nhất quán áp dụng những chuẩn mực BCTC; thực hiện kết hợp hai mục tiêu trên với việc xem xét nhu cầu cụ thể cho các mức độ hoạt động; đẩy mạnh việc sử dụng và tạo sự thuận lợi trong việc áp dụng chuẩn mực BCTC, các hướng dẫn và giải thích được ban hành bởi IASB trong xu hướng hội tụ chuẩn mực kế toán của các quốc gia và chuẩn mực BCTC.

Hội đồng giám sát (Monitoring Board)

Hội đồng giám sát là cầu nối giữa Ban quản trị và cơ quan công quyền (Public Authorities). Mỗi quan hệ này được thiết lập trên cơ sở quốc tế đối với hệ thống chuẩn mực và cơ quan công quyền. Trách nhiệm của Hội đồng giám sát là tham gia vào quy trình bổ nhiệm Ban quản trị; kiểm tra và tham vấn cho Ban quản trị. Đại diện

trong Hội đồng giám sát bao gồm: Ủy ban châu Âu, Tổ chức thị trường mới nổi của Tổ chức quốc tế các cơ quan quản lý thị trường chứng khoán (IOSCO), Tổ chức công nghệ IOSCO, Tổ chức dịch vụ tài chính Nhật, Chủ tịch Ủy ban chứng khoán Mỹ (SEC), Quan sát viên là đại diện Tổ chức giám sát ngân hàng.

Hội đồng chuẩn mực kế toán quốc tế (IASB)

Hội đồng chuẩn mực kế toán quốc tế được thành lập năm 1973 với mục tiêu cơ bản là phát triển hệ thống chuẩn mực chất lượng cao vì lợi ích cộng đồng, có thể hiểu được và tuân thủ chuẩn mực toàn cầu với yêu cầu chất lượng cao, minh bạch và thông tin có thể so sánh thông tin trên BCTC và những BCTC khác để giúp những người tham gia trên các thị trường vốn khác nhau trên thế giới và những người sử dụng khác để ra các quyết định kinh tế, đẩy mạnh việc sử dụng và nhất quán áp dụng những chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS). Chủ động hợp tác với các quốc gia ban hành chuẩn mực để đạt đến sự hội tụ của chuẩn mực kế toán quốc gia và IFRS chất lượng cao.

Các thành viên được bầu chọn từ Ban quản trị. Các thành viên có đầy đủ trách nhiệm để phát triển, lên chương trình xây dựng chuẩn mực. Các thành viên có đầy đủ chuyên môn và kinh nghiệm thực tế về thị trường và kinh doanh quốc tế nhằm đảm bảo IASB không bị chi phối hay ảnh hưởng của bất kỳ một thể chế hay lợi ích khu vực. Không có thành viên được kiêm nhiệm Ban quản trị và thành viên IASB. Theo cấu trúc mới, IASB có 16 thành viên trong đó ít nhất là 13 thành viên làm việc toàn thời gian còn 3 thành viên là bán thời gian. IASB luôn duy trì với các cơ quan ban hành chuẩn mực của các quốc gia và các tổ

chức quan tâm đến hệ thống chuẩn mực để xúc tiến hội tụ chuẩn mực của các quốc gia với chuẩn mực BCTC quốc tế của IASB. Nhiệm kỳ của các thành viên IASB là 5 năm nhưng theo dự thảo nhiệm kỳ của thành viên chỉ còn là 3 năm trừ chủ tịch và phó chủ tịch của IASB. Về nguyên tắc bỏ phiếu của các thành viên, mỗi quản trị viên có tương ứng một phiếu và kết quả bỏ phiếu là thuộc về đa số. Việc ban hành các chuẩn mực, dự thảo hay hướng dẫn trình bày BCTC quốc tế phải được chấp thuận bởi 9 trong tổng số 16 thành viên và phải đảm bảo 60% thành viên đang có mặt hoặc đang điện đàm. IASB có trách nhiệm trong việc trình bày và ban hành các chuẩn mực BCTC quốc tế; công bố các dự thảo ra công chúng; cung cấp chi tiết các nghiên cứu và các công việc khác cho các hệ thống chuẩn mực của các quốc gia; thiết lập quy trình kiểm tra các phản ánh; hình thành các nhóm tư vấn chuyên môn để có những tham vấn đối với các dự án quan trọng; tư vấn cho IFRS Advisory Council các thứ tự công việc ưu tiên; công bố các kết luận về chuẩn mực BCTC và các dự thảo...

Hội đồng tư vấn chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS Advisory Council)

Hội đồng tư vấn chuẩn mực BCTC quốc tế (IFRS Advisory Council) được đổi tên từ Hội đồng tư vấn chuẩn mực kế toán quốc tế (SAC) (31/03/2010) với mục tiêu là tư vấn chương trình làm việc của IASB cũng như các quyết định và thứ tự ưu tiên các công việc; Cung cấp các quan điểm của các cá nhân hay tổ chức về những dự án xây dựng chuẩn mực; Các tham vấn khác cho IASB và Ban quản trị. Thành viên IFRS Advisory Council được bổ nhiệm bởi Ban quản trị với số lượng trên 30 thành viên, bao gồm những cá nhân và các tổ chức quan tâm đến BCTC quốc tế. Thành

viên đại diện cho các khu vực địa lý và ở các lĩnh vực chuyên môn. Nhiệm kỳ của các thành viên là 3 năm.

Ủy ban quốc tế hướng dẫn chuẩn mực báo cáo tài chính (IFRS Interpretations Committee)

Ủy ban hướng dẫn chuẩn mực kế toán quốc tế (IFRIC) được thay thế từ Ủy ban hướng dẫn thường trực (SIC) năm 2002 nhằm soạn thảo các hướng dẫn cũng như những vấn đề chưa được quy định trong chuẩn mực. IFRIC là tiền thân của Ủy ban hướng dẫn chuẩn mực BCTC quốc tế (IFRS Interpretations Committee) được chính thức đổi tên từ ngày 31/03/2010. Thành viên IFRS Interpretations Committee bao gồm 14 thành viên bỏ phiếu, được bổ nhiệm bởi Ban quản trị với nhiệm kỳ 3 năm. Các thành viên đại diện các tổ chức bao gồm các chuyên gia có trình độ chuyên môn, đa dạng về những người có kinh nghiệm về thị trường và kinh doanh quốc tế, các nhà phân tích BCTC. Ban quản trị sẽ bổ nhiệm một thành viên của IASB, giám đốc hoạt động công nghệ hoặc nhân viên cao cấp của IASB. Xét thấy cần thiết, Ban quản trị sẽ bổ nhiệm đại diện các quan sát viên có quyền tham dự và phát biểu trong buổi họp nhưng không bỏ phiếu. Các buổi họp phải đảm bảo 10 thành viên đang có mặt hoặc đang điện đàm và sẽ được họp công khai. Về nguyên tắc bỏ phiếu của các thành viên, mỗi quản trị viên có tương ứng một phiếu và kết quả bỏ phiếu là không nhiều hơn 4 phiếu chống để thông qua dự thảo hay các hướng dẫn, giải thích cuối cùng. IFRS Interpretations Committee sẽ trình bày việc áp dụng các IFRS, những nội dung của khuôn mẫu lý thuyết kế toán cho việc lập và trình bày BCTC; thực hiện việc hướng dẫn theo mục tiêu của IASB, chủ động tham gia với

chuẩn mực kế toán các quốc gia để thực hiện hội tụ chuẩn mực kế toán quốc gia với IFRS; báo cáo lên IASB về kết quả đồng thuận của các thành viên đối với hướng dẫn, giải thích cuối cùng.

2. Tổ chức lập quy của Mỹ

Tổ chức lập quy của Mỹ nhận được nhiều sự quan tâm và tham gia từ các tổ có liên quan nhưng nhìn chung bao gồm 3 tổ chức cơ bản đó là Tổ chức kế toán tài chính (FAF), Hội đồng chuẩn mực kế toán tài chính (FASB) và Hội đồng tư vấn chuẩn mực kế toán tài chính (FASAC).

Tổ chức kế toán tài chính được thành lập năm 1972, là tổ chức độc lập của khu vực tư có trách nhiệm thiết lập và hoàn thiện các chuẩn mực kế toán tài chính; giám sát, quản lý và các hoạt động tài chính đối với FASB và FASAC; tuyển chọn thành viên cho FASB và FASAC; đảm bảo tính độc lập đối với quy trình xây dựng chuẩn mực.

Hội đồng chuẩn mực kế toán tài chính được thành lập năm 1973 tại Norwalk. FASB hoạt động độc lập với các tổ chức kinh doanh và hoạt động nghề nghiệp. FASB là một tổ chức khu vực tư để thiết lập chuẩn mực kế toán tài chính. Những chuẩn mực này chi phối đến việc trình bày BCTC. Những chuẩn mực được chính thức công nhận bởi Ủy ban chứng khoán Mỹ (SEC) và Viện kế toán công chứng Mỹ (AICPA). Những chuẩn mực này có ý nghĩa quan trọng trong kinh tế bởi các nhà đầu tư, chủ nợ, kiểm toán và những người sử dụng khác có thể tin cậy tính minh bạch và có thể so sánh thông tin trên BCTC. FASB có trách nhiệm nâng cao tính hữu ích thông tin trên BCTC trong đó tập trung tính thích hợp và trình bày trung thực; hướng dẫn và triển khai các nội dung đến đối tượng trình bày và sử dụng thông tin, cải

thiện quy trình ban hành chuẩn mực; đẩy mạnh hội tụ quốc tế về kế toán nhằm cải thiện chất lượng BCTC. Hơn nữa, để nâng cao chất lượng chuẩn mực, FASB đã quy định cụ thể đối với số lượng thành viên được bỏ phiếu thông qua chuẩn mực. Hiện tại, FASB có 7 thành viên bỏ phiếu để thông qua chuẩn mực và nhiệm kỳ của các thành viên là 5 năm.

Hội đồng tư vấn chuẩn mực kế toán tài chính được thành lập năm 1973. Chức năng chính của FASAC là tư vấn cho FASB trong việc ban hành về mặt kỹ thuật của chương trình IASB, cụ thể là các khoản mục trong chương trình, thứ tự ưu tiên của các dự án hay những vấn đề về quy trình. Thành viên của FASAC là các giám đốc điều hành; giám đốc tài chính; chuyên viên cao cấp của các công ty kiểm toán công; các nhà phân tích; giám đốc của các tổ chức hành nghề, nhà đầu tư. Thành viên của FASAC không dưới 20 thành viên, được bổ nhiệm bởi Ban quản trị của FAF. Hiện tại FASAC có hơn 30 thành viên.

Ban xử lý các vấn đề phát sinh (EITF) hình thành năm 1984. Mục đích của EITF là hỗ trợ FASB cải thiện chất lượng BCTC trên cơ sở khuôn mẫu lý thuyết kế toán. Ngoài ra, EITF sẽ ban hành các hướng dẫn chuẩn mực nhằm giảm sự khác biệt trong thực tế áp dụng của các doanh nghiệp. Thành viên của EITF thông thường từ 10 đến 15 thành viên. Hiện tại, EITF có 14 thành viên bỏ phiếu (riêng chủ tịch không bỏ phiếu). Các vấn đề phát sinh chỉ được thông qua để công bố ra bên ngoài khi có không quá 3 phiếu không tán thành.

Như vậy, có thể thấy tổ chức lập quy là một trong những tổ chức có ý nghĩa quyết định đến việc phát triển và hoàn thiện hệ thống chuẩn mực quốc tế về kế toán cũng như hệ thống chuẩn mực của từng quốc gia.

Một trong những điều cần lưu ý và cũng là những kinh nghiệm cho Việt Nam trong việc phát triển tổ chức lập quy, đó là:

– Vai trò của tổ chức tư vấn trong việc phát triển hoạt động kế toán. Đây là một trong tổ chức quan trọng nhằm định hướng mang tầm chiến lược cho quá trình phát triển.

– Vấn đề nhân sự của tổ chức cần duy trì trên cơ sở đại diện của các bên liên quan. Điều này giúp nhìn nhận tổng thể nhằm đảm bảo lợi ích giữa các bên liên quan.

– Sự chuyên trách của một số nhân sự trong tổ chức nhằm giúp duy trì sự ổn định, đảm bảo sự phát triển, mang tính liên tục và bền vững trong tổ chức.

Vai trò của tổ chức này cần được xem xét và đặt đúng vị trí để phát huy và thể hiện đúng bản chất cũng như chức năng, nhiệm vụ xứng tầm nhằm tạo dựng các nguyên tắc, quy định và nội dung chuẩn mực một cách khách quan, hợp lý và thông qua đó nâng cao chất lượng thông tin kế toán.

3. Thực trạng tổ chức lập quy của Việt Nam

2.1. Tổ chức lập quy của Việt Nam

Tổ chức lập quy của Việt Nam do Bộ Tài chính là cơ quan của nhà nước có trách nhiệm trong việc ban hành chuẩn mực kế toán (CMKT). Bên cạnh Bộ Tài chính còn có sự tham gia của các tổ chức trong tổ chức lập quy gồm Hội đồng Quốc gia về kế toán (NCA), Vụ Chế độ kế toán và kiểm toán, Hội Kế toán và Kiểm toán Việt Nam (VAA).

Hội đồng Quốc gia về kế toán: Theo Quyết định 276/2000 QĐ-BTC, Hội đồng Quốc gia về kế toán có chức năng tư vấn về chiến lược, chính sách phát triển và các vấn đề có liên quan đến kế toán và kiểm toán. Cơ cấu nhân sự của tổ chức này bao gồm

Ban Tư vấn kế toán, Ban Tư vấn kiểm toán, Ủy ban Điều hành và Ban thư ký (Bộ Tài chính, 2000a). Theo Quyết định 489/2000 QĐ-BTC về quy trình xây dựng CMKT, Hội đồng Quốc gia về kế toán sẽ tham gia thảo luận và có ý kiến đóng góp trong quá trình xây dựng CMKT và sau khi có ý kiến tham gia của Hội đồng Quốc gia về kế toán, hoàn thiện trình bộ trưởng Bộ Tài chính ban hành, công bố (Bộ Tài chính, 2000b).

Vụ Chế độ kế toán và kiểm toán: là đơn vị thuộc bộ máy quản lý nhà nước của Bộ Tài chính, có chức năng giúp bộ trưởng thực hiện thống nhất quản lý nhà nước về kế toán, kiểm toán độc lập, kiểm toán nội bộ. Nhiệm vụ của Vụ Chế độ kế toán và kiểm toán cơ bản gồm: xây dựng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, biện pháp hoàn thiện, đổi mới hệ thống pháp luật về kế toán và kiểm toán cũng như các dự án, dự thảo văn bản quy phạm pháp luật về kế toán và kiểm toán; hướng dẫn thực hiện nguyên tắc, chuẩn mực kế toán, chuẩn mực kiểm toán, chế độ kế toán, quy trình, phương pháp chuyên môn nghiệp vụ về kế toán và kiểm toán; tham gia xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật về tài chính, thuế có liên quan đến kế toán và kiểm toán; hướng dẫn hội nghề nghiệp về kế toán và kiểm toán trong việc triển khai các hoạt động thuộc lĩnh vực kế toán và kiểm toán theo quy định của pháp luật; quản lý, giám sát hoạt động của hội nghề nghiệp về kế toán và kiểm toán; tổ chức thực hiện nhiệm vụ hợp tác quốc tế và hội nhập quốc tế thuộc lĩnh vực kế toán kiểm cũng như tham gia đàm phán về các hoạt động hành nghề kế toán và kiểm toán trong khu vực và trên thế giới. Cơ cấu tổ chức nhân sự của tổ chức này gồm Phòng Chế độ kế toán nhà nước, Phòng Chế độ kế toán doanh nghiệp,

Phòng Chế độ kế toán Ngân hàng và các tổ chức tài chính, Phòng Chế độ kiểm toán, Phòng Tổng hợp - Kiểm tra (Bộ Tài chính, 2015).

Hội Kế toán và Kiểm toán Việt Nam (VAA) quản lý hành nghề kế toán, kiểm toán đối với các cá nhân, tổ chức hoạt động trong lĩnh vực cung cấp dịch vụ kế toán và kiểm toán. Theo Quyết định 47/2005 QĐ-BTC Hội Kế toán và Kiểm toán được cử cán bộ chuyên môn tham gia Hội đồng Quốc gia về kế toán, các ban soạn thảo chuẩn mực kế toán, chuẩn mực kiểm toán hoặc soạn thảo chế độ kế toán khi có yêu cầu của Bộ Tài chính. Hội Kế toán và Kiểm toán cũng được cử đại diện trong thành phần hội đồng thi tuyển kế toán viên hành nghề cấp Nhà nước (Bộ Tài chính, 2005). Cơ cấu tổ chức của Hội Kế toán Kiểm toán gồm VAA trung tâm, chi nhánh của VAA ở các tỉnh thành, các cơ sở của VAA ở một số trường đại học, doanh nghiệp (VAA, 2015).

2.2. Khảo sát tổ chức lập quy của Việt Nam

Theo khảo sát về đánh giá các quy định và khuôn mẫu hệ thống chuẩn mực của các thành viên của IFAC năm 2011, bảng điều tra được Hội Kế toán và Kiểm toán Việt Nam (VAA) đã phúc đáp theo những yêu cầu khảo sát (IFAC, 2011), theo đó:

- Tổ chức lập quy của Việt Nam do Bộ Tài chính là cơ quan của Nhà nước có trách nhiệm ban hành CMKT.

- Tổ chức lập quy không quy định số lượng thành viên bỏ phiếu để thông qua CMKT.

- Các thành viên của tổ chức lập quy đều được tuyển chọn.

- Không áp dụng điều kiện xem xét (người giỏi nhất trong nghề nghiệp; khu vực nghề nghiệp; thành viên công hay tư;

hàn lâm; đại diện địa lý) để được tuyển chọn vào vị trí các thành viên của tổ chức lập quy.

- Không áp dụng đối với các cơ quan (chính phủ, người làm luật, các thành viên, người sử dụng) để tuyển chọn các thành viên cho tổ chức lập quy.

- Không áp dụng đối với tổ chức lập quy chịu trách nhiệm liên quan đến loại hình đơn vị.

- Nhiệm kỳ của các thành viên được tính theo năm.

- Nội dung liên quan về ngân sách của tổ chức lập quy và quy trình soạn thảo CMKT, Việt Nam không phản hồi hai thông tin này.

Trong nghiên cứu khảo sát của Hugh A. Adam và Đỗ Thùy Linh (2005) về hội nhập các nguyên tắc kế toán và kiểm toán quốc tế, tác giả cho rằng tổ chức lập quy Việt Nam được diễn tiến theo chiều hướng ngược lại. Theo đó, Vụ Chế độ kế toán và kiểm toán là cơ quan khởi thảo và trình dự thảo thay vào đó Ủy ban chỉ đạo nghiên cứu, soạn thảo, Tổ soạn thảo nghiên cứu và Hội Kế toán và Kiểm toán Việt Nam sẽ chịu trách nhiệm đánh giá phản hồi nhưng vai trò của Ủy ban Kế toán Quốc gia không thể hiện trong quá trình ban hành CMKT quốc gia.

Có thể thấy, tổ chức lập quy Việt Nam thời gian qua đã đảm trách bằng việc ban hành các quy định, nguyên tắc trong hệ thống kế toán nói chung bao hàm Luật kế toán (2015), Chuẩn mực kế toán, Chế độ kế toán (Thông tư 200/2014 TT-BTC) và các Thông tư liên quan đến kế toán mang tính hài hòa nhằm giúp hội nhập với kế toán quốc tế. Điều này cũng minh chứng rõ bằng việc sửa đổi, bổ sung các quy định nhằm tạo dựng hành lang pháp lý lành mạnh, mang tính hệ thống. Tuy nhiên, hiện trạng

về quy trình tổ chức cũng cần phải xem xét, đặc biệt trong xu hướng hội nhập sâu với xu hướng hội tụ với kế toán quốc tế của các quốc gia trên thế giới, vai trò của tổ chức lập quy cần có sự kiện toàn về chức năng, nhiệm vụ cũng như nhân sự trong tổ chức. Điều này giúp cho tổ chức lập quy ngày càng hoàn thiện, vững mạnh và phát triển để đảm trách vai trò và sứ mạng trong việc xây dựng và hoàn thiện hệ thống kế toán Việt Nam phát triển kịp với xu hướng chung của khu vực và quốc tế.

3. Giải pháp nâng cao vai trò của tổ chức lập quy Việt Nam đáp ứng xu thế hội nhập kế toán quốc tế

3.1. Hội đồng Quốc gia về Kế toán

Theo thông lệ quốc tế cũng như các quốc gia tiêu biểu trên thế giới, tổ chức lập quy rất cần vai trò chủ đạo của hội đồng tư vấn trong việc định hướng về chiến lược phát triển kế toán. Do vậy, Hội đồng Kế toán Quốc gia cần đảm trách vai trò như một tổ chức tư vấn độc lập đối với việc xây dựng hệ thống chuẩn mực kế toán Việt Nam cả trong quy định lẫn trong thực tiễn áp dụng.

Về chức năng, hội đồng cần:

- Nghiên cứu những quan điểm, các quy định của IFRS, thông lệ các quốc gia trên thế giới và những đặc điểm riêng của Việt Nam để định hướng vận dụng cho thích hợp với tình hình quốc gia.

- Định hướng các chuẩn mực kế toán Việt Nam cần ban hành mới nhằm đáp ứng yêu cầu thực tiễn, đồng thời chỉnh sửa những chuẩn mực kế toán Việt Nam đã ban hành khi IFRS hoặc điều kiện của Việt Nam có sự thay đổi.

- Đóng góp ý kiến cho các dự thảo chuẩn mực kế toán mới của Việt Nam cũng như những chỉnh sửa, bổ sung chuẩn mực kế toán.

– Tư vấn đối với Tổ soạn thảo trong việc hướng dẫn thực hiện chuẩn mực kế toán Việt Nam.

Về nhân sự, Hội đồng cần:

– Nhân sự nên bao gồm các chuyên gia, các nhà nghiên cứu trong ngành với nhiều kinh nghiệm, đại diện của Bộ Tài chính, Ủy ban Chứng khoán nhà nước (UBCKNN), công ty kiểm toán, các nhà làm luật, tổ chức nghề nghiệp.

– Nhân sự phải đảm bảo ít nhất 1/3 làm việc toàn thời gian và phần còn lại làm việc bán thời gian.

– Nhiệm kỳ của các thành viên là 3 năm (điều này cũng phù hợp với dự thảo của tổ chức chuẩn mực BCTC quốc tế về nhiệm kỳ của các thành viên nhằm huy động đội ngũ nhân sự mới năng động, đảm bảo tính kế thừa).

– Ngân sách cho hoạt động được huy động từ nhiều nguồn như các công ty, doanh nghiệp, các tổ chức tài chính và các tổ chức kinh tế khác để chi trả lương cho các thành viên và các khoản chi phí khác.

3.2. Tổ soạn thảo

Trong xu hướng hội nhập, việc kiện toàn và phát triển Tổ soạn thảo chuẩn mực kế toán giúp nâng cao chất lượng thông tin vừa mang tính đồng bộ vừa đảm bảo tính thống nhất.

Về chức năng, Tổ soạn thảo nên:

– Soạn thảo mới và chỉnh sửa, cập nhật những thay đổi của chuẩn mực kế toán Việt Nam.

– Tổ soạn thảo được chia thành 2 nhóm gồm nhóm trực tiếp soạn thảo và nhóm phản biện. Hai nhóm này làm việc hoàn toàn độc lập. Điều này góp phần nâng cao chất lượng nội dung của chuẩn mực kế toán Việt Nam.

Về nhân sự, Tổ soạn thảo nên:

– Thành viên của Tổ soạn thảo chủ yếu tập trung vào các nhà nghiên cứu trong

ngành nhiều kinh nghiệm như đại diện công ty kiểm toán, các nhà làm luật, Tổ chức nghề nghiệp.

– Tương tự như Hội đồng quốc gia về kế toán, nhân sự của Tổ soạn thảo trên cơ sở đảm bảo ít nhất 1/3 làm việc toàn thời gian và phần còn lại làm việc bán thời gian.

– Nhiệm kỳ của các thành viên là 3 năm.

– Tương tự như trên, ngân sách cho hoạt động được huy động từ nhiều nguồn như các doanh nghiệp, các tổ chức tài chính và các tổ chức kinh tế khác để chi trả lương cho các thành viên và các khoản chi phí khác.

3.3. Tổ nghiệp vụ

Tổ nghiệp vụ là bộ phận rất cần thiết trong việc hoàn thiện tổ chức bởi tính thiết thực trong việc giải quyết các vấn đề phát sinh trong thực tiễn áp dụng chuẩn mực kế toán.

Liên quan đến chức năng, Tổ nghiệp vụ cần:

– Hướng dẫn thực hiện chuẩn mực kế toán cho các doanh nghiệp theo đó (hướng dẫn cần giải thích nhằm làm rõ bản chất và nội dung chuẩn mực không tập trung hướng dẫn chuẩn mực trên cơ sở hệ thống tài khoản kế toán; hướng dẫn áp dụng trên cơ sở hệ thống tài khoản kế toán sau dần điều chỉnh linh hoạt theo hướng xử lý trên cơ sở như hướng dẫn của chuẩn mực).

– Giải quyết và xử lý những vướng mắc phát sinh trong thực tế của các doanh nghiệp khi thực hiện chuẩn mực kế toán.

Liên quan đến nhân sự, Tổ nghiệp vụ cần:

– Thành viên của Tổ nghiệp vụ chủ yếu tập trung vào các nhà chuyên môn trong ngành nhiều kinh nghiệm, đại diện Bộ Tài chính, UBCKNN, công ty kiểm toán, các nhà làm luật, Tổ chức nghề nghiệp.

– Để đảm bảo tính thống nhất trong nhân sự như các tổ chức trên, nhân sự của Tổ nghiệp vụ đảm bảo ít nhất 1/3 làm việc toàn thời gian và phần còn lại làm việc bán thời gian, đồng thời thời gian nhiệm kỳ của các thành viên là 3 năm.

– Ngoài ra, ngân sách cho hoạt động được huy động từ nhiều nguồn như các doanh nghiệp, các tổ chức tài chính và các tổ chức kinh tế khác để chi trả lương cho các thành viên và các khoản chi phí khác.

4. Kết luận

Trong xu hướng hội nhập với khu vực và quốc tế, Việt Nam cần phải thực thi các quy định và nguyên tắc chung theo thông lệ các quốc gia trên thế giới và chuẩn khuôn mẫu của quốc tế. Đây là một trong những trở ngại và thách thức cho Việt Nam, một quốc gia đang trong tiến trình phát triển và hòa nhập trong dòng chảy chung đó. Để

hóa giải bài toán này, một trong những vấn đề quan trọng và mang tính thiết yếu là thiết lập và tổ chức thực thi các quy định theo những thông lệ chung trong đó phải kể đến vai trò của tổ chức lập quy trong việc ban hành các quy định, chính sách liên quan đến kế toán nói chung. Với mong muốn ngày càng hoàn thiện trong việc tổ chức lập quy liên quan đến hoạt động kế toán, Việt Nam cần hoàn thiện về chức năng, nhiệm vụ cũng như nhân sự liên quan đến Hội đồng quốc gia về kế toán, các bộ phận liên quan đến Tổ soạn thảo, Tổ nghiệp vụ nhằm tạo cơ chế đồng bộ và hữu hiệu trong mối quan hệ hỗ tương. Điều này góp phần hoàn thiện tổ chức lập quy phù hợp với thông lệ quốc tế đáp ứng xu thế hội nhập kinh tế với các quốc gia trong khu vực và quốc tế.

ENHANCING THE VIETNAM REGULATORY ORGANIZATION ROLE TO MEET THE TREND OF INTERNATIONAL ACCOUNTING INTEGRATION

Tran Quoc Thinh

Banking University Ho Chi Minh City

ABSTRACT

Vietnam is establishing the commonest legal framework according to the practices of countries in order to improve and enhance the quality of financial reporting information so that it will fit the practices of countries in the world. To achieve success, it must be necessary to mention the role of the regulatory organizations in the promulgation of accounting policies. In this article, the author analyzes and assesses the issues related to the role of the international regulatory organizations in order to conglomerate some typical experiences for Vietnam, and also assesses the situation of the Vietnam regulatory organizations in order to recognize true nature of the problem so that we can propose some practical solutions for Vietnam to contribute to improve the regulatory organizations in conformity with international practices, meeting the trend of economic integration with the international and regional countries.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Tài chính (2000a), Quyết định 276/2000 QĐ-BTC về Quy định chức năng và nhiệm vụ của Hội đồng quốc gia về kế toán.
- [2] Bộ Tài chính (2000b), Quyết định 489/2000 QĐ-BTC về quy trình xây dựng chuẩn mực kế toán.
- [3] Bộ Tài chính (2005), Quyết định về việc chuyển giao cho Hội nghề nghiệp thực hiện một số nội dung công việc quản lý hành nghề kế toán, kiểm toán.
- [4] Bộ Tài chính (2015), Quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Vụ Chế độ kế toán và Kiểm toán.
- [5] Charles Richard Baker (2015), *Historical Innovations in the Regulation of Business and Accounting Practices: A Comparison of Absolutism and Liberal Democracy*, Accounting History, 20, 250-265.
- [6] FASB (2015), Facts About FASB, <http://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/LandingPage&cid=1175805317407>, accessed Dec 5, 2015.
- [7] Hugh Adam và Đỗ Thùy Linh (2005), *Hội nhập các nguyên tắc kế toán và kiểm toán quốc tế*, NXB Chính trị Quốc gia.
- [8] IFAC (2011), Assessment of the Regulatory and Standard-Setting Framework, https://www.ifac.org/system/files/compliance-assessment/part_3/VIETNAM1.pdf, accessed August 12, 2015.
- [9] IFRS (2015), Mission Statement, <http://www.ifrs.org/About-us/Pages/IFRS-Foundation-and-IASB.aspx>, accessed Dec 5, 2015.
- [10] Jayne Godfrey et al (2003), *Accounting Theory*, Fifth edition, John Wiley & Sons Australia, Ltd.
- [11] Ricardo Lopes Cardoso (2008), *Accounting Regulation and Regulation of Accounting Theories and Brazilian Case of Convergence to IFRS*, <http://ssrn.com/abstract=1288068>, accessed Dec 5, 2015.
- [12] S.P.Kothari et al (2010), *Implications for GAAP from an Analysis of Positive Research in Accounting*, MIT Sloan School of Management, Paper 4740-09
- [13] Trần Quốc Thịnh (2014), *Định hướng xây dựng chuẩn mực báo cáo tài chính Việt Nam đáp ứng xu thế hội tụ kế toán quốc tế*, luận án tiến sĩ, Trường Đại học Kinh tế TP.HCM.
- [14] Trần Quốc Thịnh (2015), *Phương hướng và giải pháp hoàn thiện hệ thống chuẩn mực kế toán Việt Nam đáp ứng xu thế hội nhập kế toán quốc tế*, đề tài nghiên cứu khoa học cấp trường, Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM
- [15] VAA (2015), *Hoạt động Hội Kế toán và Kiểm toán*, <http://vaa.net.vn/Tin-tuc/Tin-theo-chuyen-muc/newscategoryid/8778/Tin-tuc-su-kien>, truy cập ngày 1/2/2016

- Ngày nhận bài: 20/12/2015
- Chấp nhận đăng: 15/2/2016